

Hedemora kommun
kommun@hedemora.se

2024-06-18

1 (6)

Dnr-2022:8801

Uppföljningsbeslut

Uppföljning av kvalitetsgranskning av lärares
arbete för att tidigt motverka könsbundna
utbildnings- och yrkesval vid Stureskolan i
Hedemora kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av hur lärare arbetar för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval vid Stureskolan i Hedemora kommun. Granskningen genomfördes under hösten 2023.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 8 december 2023.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Stureskolan senast den 6 juni 2024 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Hedemora kommun har inkommit med en sådan redovisning den 14 juni 2024.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

- **Lärarna behöver utveckla arbetet med att låta undervisningen genomsyras av ett normmedvetet förhållningssätt.**

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

- **Lärarna behöver medvetet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i olika ämnen.**

Ytterligare kvalitetshöjande insatser behövs.

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare åtgärder behövs för att höja kvaliteten. Myndigheten förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar granskningen.

Bakgrund

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- **Lärarna behöver utveckla arbetet med att låta undervisningen genomsyras av ett normmedvetet förhållningssätt.**

Av huvudmannens redovisning framgår att Stureskolan har inlett ett arbete för att stärka lärarnas arbete med ett normmedvetet förhållningssätt. Detta arbete har bland

annat inbegripit gemensamma diskussioner i personalgruppen, där lärarna utifrån Skolinspektionens beslut har diskuterat hur de kan utveckla undervisningen på ett sätt som ger alla elever möjlighet att lära och utvecklas på lika villkor. Lärarna använder sig även av ett material om normer både när de planerar lektioner och andra aktiviteter och som stöd för ett normmedvetet förhållningssätt gentemot eleverna. Stureskolans personal deltar också i ett projekt kring mångfald, jämlikhet och jämställdhet som initierats av huvudmannen.

Även om det framgår av huvudmannens redovisning att Stureskolan ännu inte har hunnit utvärdera effekterna av det ovan beskrivna arbetet på ett systematiskt sätt, förväntas det på längre sikt leda till att undervisningen genomsyras av ett normmedvetet förhållningssätt. Vidare har det framkommit genom diskussioner med elever att eleverna önskar fler möjligheter att prata om normer och könsstereotyper i undervisningen, vilket skolan kommer att fånga upp genom ett återkommande arbete med normer i arbetslagen under kommande läsår. Detta arbete leds av förstelärarna i syfte att utforma undervisningen så att den stödjer elevernas förmåga att utveckla sina intressen och förmågor på ett sätt som inte begränsas av könsstereotyper. Det här är ett perspektiv som också kommer att anammas av den kommungemensamma studie- och yrkesvägledningsgruppen.

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete även behövde inledas inom följande:

- Lärarna behöver medvetet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i olika ämnen.

Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna på Stureskolan har utformat aktiviteter som ger eleverna möjlighet att i undervisningen diskutera och kritiskt granska könsstereotypiska mönster som de möter i vardagen, genom medier eller i sagor. I övrigt ser huvudmannen att lärarnas arbete med att anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll ligger i linje med och fångas upp av de aktiviteter som beskrivs under utvecklingsområdet kring normmedvetenhet ovan.

Emellertid framgår det inte av huvudmannens redovisning hur lärarna avser att kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen inom ramen för det centrala innehållet. Inte heller anges om huvudmannen har för avsikt att följa upp effekterna av detta arbete.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Lundström

Maria Lundström
Beslutsfattare
Signerat av: Maria Lundström

X Ulrika Kolben Waaranperä

Ulrika Kolben Waaranperä
Föredragande
Signerat av: Ulrika Kolben Waaranperä

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/om-utbildningsgranskningen/)

Bilaga 1: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena

speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.